

Už 15 let Arnika bojuje za lepší životní prostředí. Za tu dobu jsme s Vaší pomocí dosáhli mnoha úspěchů po celé České republice i v zahraničí, upozornili na letité problémy a navrhli účinná řešení. Připomeňme si společně naši historii ve speciálním čísle časopisu Arnikum.

Děkujeme, rosteme i díky Vám.

Vaše Arnika

Péče o vzácné rostliny s Týmem Bořena

V kalendáři bylo datum 29. září 2001, když oficiálně vznikla Arnika. Od samého počátku byl její součástí i Tým Bořena, jehož členové už v 80. letech zachránili stovky kusů chráněných druhů rostlin z předpolí Radovesické výsypky na Teplicku. Nadšenci tenkrát přestěhovali len žlutý, hvězdníci chlumní nebo plamének přímý do míst, kde jim nehrozilo zasypaní hlusinou z bilínských dolů. O kvetoucí zázrak v Českém středohoří dodnes pečují. S pravidelným kosněním a odstraňováním náletových dřevin pomáhají dobrovolníci z široké veřejnosti i z německé nevládní organizace BUND. Přijďte na náš zářijový tábor i vy.

2001

Ministr odmítl jezy na Labi

V roce 2002 jsme v kampani Živé Labe spolu s Děťmi Země a ústeckým sdružením Přátelé přírody slavili velký úspěch v kauze plánovaných jezů na Labi. V rámci posouzení vlivů stavby na životní prostředí (EIA) totiž ministr vydal k záměru negativní stanovisko. Kauzou, která trvá už přes dvacet let, se zabýváme dodnes. Proč? **Oblast dolního Labe u Děčína je z přírodního hlediska v mnohém vzácná a unikátní.** Oblast je ovšem zajímavá i pro lodní dopravu. Její zastánci opakovaně vytvářejí projekty na vznik jezu a plavebních kanálů. Zdravý rozum zatím vyhrává a rejdari dostali jasný vzvak: „Na jez vám pečeme!“

2002

2003

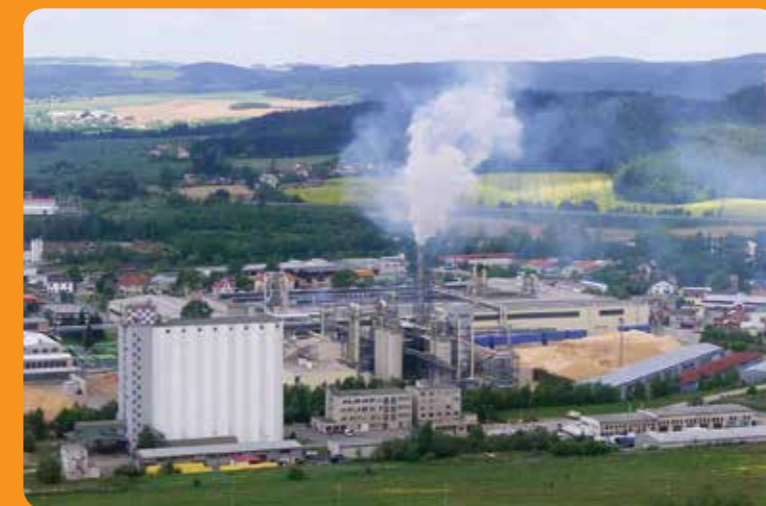

Soví návštěva ve školních lavicích

Naučit se něco o sovách nebo je rovnou navštívit v jejich přirozeném prostředí mohly děti s Arnikou poprvé v roce 2003. Tehdy odstartoval projekt Sovy do škol, který žáky z pražských základek seznámil s těmito krásnými a tajemnými živočichy. Prvního ročníku se zúčastnilo přes deset tisíc dětí ze třiačtyřiceti škol. **Chráněné noční ptáky vidali žáci na přednáškách, exkurzích i výstavách.** Setkat se s nimi mohli i na pravidelných výpravách do pražských parků a zahrad, kde malým badatelům do ucha zahoukal třeba puščík obecný nebo kalous ušatý.

Registr znečišťování je na světě

Několik let tvrdé dřiny na kampani Budoucnost bez jedů se vyplatilo. Arnika dosáhla toho, že od roku 2004 musí velcí znečišťovatelé v České republice nahlašovat své emise a odpady do Integrovaného registru znečišťování (IRZ). A už z těchto dat jsme pro vás vytvořili první zebříček nej-větších špindírů, který vám od té doby přinášíme pravidelně každý rok. Mezi podniky, jež se v následujících letech pod tlakem veřejnosti rozhodly investovat do čistších technologií, patří například Kronospan v Jihlavě, Federal-Mogul v Kostelci nad Orlicí či Knaufl Insulation z Krupky. Během krátké historie IRZ průmyslníci ve sněmovně několikrát silně lobbovali za jeho omezení. Naši kampaň za záchranu registru v roce 2007 podpořily dvě stovky starostů a zastupitelů, svým podpisem pod petici přes šestnáct tisíc lidí. Podobu IRZ jsme museli bránit i později. Ministerstvo průmyslu a obchodu se jej znovu pokoušelo zredukovat v roce 2011.

2004

Zjišťujeme překvapivé výsledky analýzy vajec z domácích chovů

V roce 2005 Arnika zveřejnila výsledky analýzy vajec z domácích chovů, na které jsme pracovali spolu s Mezinárodní sítí pro eliminaci perzistentních organických látek. **Vzorky vajec z Česka patřily bohužel z hlediska PCB a HCB k těm nejhorším z celého výzkumného vzorku.** Přitom už v roce 2004 v České republice začala platit Stockholmská úmluva, která prosazuje odstranění výroby i použití těchto nebezpečných perzistentních organických látek. Zveřejnění výsledků studie přispělo ke schválení Národního implementačního plánu Stockholmské úmluvy, který obsahoval i některé naše návrhy.

2005

2006

Evropská komise varuje české politiky: Doplněte Naturu 2000

Natura 2000 je soustava území, která chrání nejvzácnější živočichy, rostliny a přírodní stanoviště v Evropě. Při tvorbě seznamu v Česku však v některých případech dostaly přednost spíše zájmy stavařů a investorů. Arnika a další neziskové organizace proto založily společnou Koalici pro Naturu 2000, která vypracovala vlastní stínový návrh chráněných území. **Na jeho základě a díky podané stížnosti Evropská komise nařídila v roce 2006 české vládě doplnit seznam o další lokality.** To se opakovalo i později, ale bez výsledku. Jak to dopadlo? Příběh má z poloviny dobrý konec. Sledujte naši časovou osu.

Výhra v kauze skládky nebezpečných odpadů v Pozdárkách

Kauza skládky v Pozdárkách se táhla od roku 1994. Do okolí a podzemních vod unikala kvůli špatnému postupu při stavbě a následné havárii kyselina sírová, těžké kovy a další toxické látky. Bylo jasné, že pomůže jen urychlená sanace místa, ale vlastník skládky naopak usiloval o její rozšíření. **Po našich námitkách ministerstvo životního prostředí v roce 2007 zakázalo skladování dalších odpadů a začalo jednat o vyčištění skládky.** Asanace odstartovala o tři roky později a byla dokončena na jaře roku 2012. Kampaň Arniky trvala bezmála deset let. Kauzu se povedlo dotáhnout do úspěšného konce hlavně díky spolupráci s místními lidmi, kteří dokázali společně vystoupit proti velmi rizikovému záměru investora a zbavit se této letité ekologické zátěže.

2007

Bezpečnější pomůcky do nemocnic

Díky Arnice začaly české nemocnice s náhradou zdravotnických pomůcek z PVC za bezpečnější alternativy. Z PVC se vyrábí například vaky na skladování krve, umělých výživ nebo léčivých roztoků, dále hadičky, jimiž tyto tekutiny protékají, nebo třeba dýchací masky a trubičky. Obzvláště citlivé na působení ftalátů jsou předčasně narozené děti. Kampaň Arniky byla proto cíleně zaměřena na novorozenecká oddělení. V roce 2008 se nám podařilo navázat úspěšnou spolupráci s celkem pěti nemocnicemi, které na výměnu PVC pomůcek přistoupily. A stále jich přibývá. Cílem úspěšné kampaně Nehrajme si s PVC bylo upozornění na tyto látky také v hračkách, předmětech pro děti a potravinových obalech.

2008

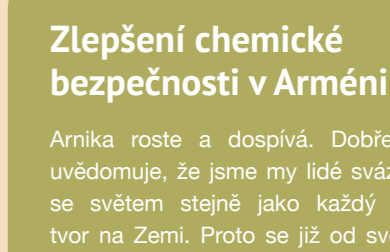
2009

Odkrýváme, co se děje v Praze

Jedním z hlavních témat, kterým se věnujeme, je problematika územního plánu Prahy a zastavování volných míst v naší metropoli. V roce 2009 se nám podařilo ukázat, že zezeleň přibývá pouze na papíře a ve skutečnosti dochází k jejímu úbytku. V konkrétních kauzách jsme pomohli místním občanům zapojit se do rozhodovacích procesů. **Také jsme koordinovali podání námitek desítek občanských iniciativ k novému územnímu plánu Prahy, ke kterým se připojilo přes sedmáct tisíc Pražanů.**

2010

Zlepšení chemické bezpečnosti v Arménii

Arnika roste a dospívá. Dobře si uvědomuje, že jsme my lidé svázáni se světem stejně jako každý jiný tvor na Zemi. Proto se již od svého počátku v roce 2001 zapojujeme do mezinárodních projektů a věnujeme velkou pozornost spolupráci s mezinárodními sítěmi nevládních organizací a dalšími institucemi. Od roku 2010 se zabýváme problematikou toxických zátěží také v Arménii. Ve spolupráci s arménskými kolegy jsme provedli odběry vzorků z lokalit ohrožených pesticidy, zajistili jejich vyhodnocení a doporučili úřadům vhodné způsoby likvidace těchto zátěží.

2011

Startuje anketa Alej roku

Ohromný zájem občanů vyvolala v roce 2011 nově vyhlášená anketa Alej roku. Lidé do ní už šestým rokem přihlašují stromořadí, o která pečují, a na jejichž záchranu potřebují pozornost veřejnosti i finance. Prvním výhercem se tehdy stala Novodvorská alej u obce Vavřinec v Moravském krasu. Několikaletá kampaň Arniky „Zachraňme stromy“ slavila větší úspěch už v roce 2009, kdy byla přijata novela zákona o ochraně přírody a krajiny, která zaručila alejím větší ochranu. V roce 2010 se nám pak podařilo přesvědčit správu silnic Vysočiny, aby přistoupila k bezpečnostnímu značení alejí. **Součástí naší kampaně jsou i akce „Natírat a chránit“, kdy členové Arniky a dobrovolníci natírají stromořadí bílými bezpečnostními pruhy, aby zvýšili bezpečnost dopravy a stromy přitom mohly dál růst.** Zjišťujeme i statistiky vykáčených stromů, mapujeme stav alejí v Česku a snažíme se přesvědčit odpovědné úřady, aby se vyhnuly zbytečnému kácení zdravých stromů. Dokonce jsme s vaší pomocí už dvě aleje zasadili, pamatujete? Třešním u Zlína i obnovené alejí dubů a lip na Šluknovsku se daří znamenitě.

Do škol s kampaní Voda živá

Množství pitné vody se snižuje a její znečištění naopak roste. V projektu „Voda živá“ si klademe za cíl českou veřejnost o těchto rizicích informovat. **Už pět let zkoumáme vzorky vody a ryb na vybraných místech v České republice a zjišťujeme, kolik obsahují toxických látek, jako jsou polybromované bifenylly a další.** A co víc, Arnika zvyšuje zájem o význam a kvalitu vody také u mladých lidí. Základním kamenem celého projektu je soutěž pro školy, ve které jsme obrátili pozornost dětí i učitelů k potřebě chránit vodu hravou a zábavnou formou. Do soutěže se přihlásilo přes sto týmů z šestačtyřiceti škol napříč republikou.

2012

Praha má svoji databázi změn územního plánu

V roce 2013 spatřila světlo online databáze změn územního plánu Prahy Zmenyprahy.cz. **Arnika v ní zveřejnila přes tisícovku projektů, jež pražské zastupitelstvo řešilo od roku 2004.** Polovina z nich měla negativní dopad na životní prostředí. Letos Arnika nashromáždila přes tisíc podpisů pod podnět, ve kterém Pražané apelují na zastupitele, aby umožnili veřejnosti ovlivnit podobu metropolitního plánu, který bude určovat tvář města následující desítky let. Vyhlásili jsme také anketu Skleněné peklo. Vzpomínáte na túry, kde nás po pražských stavbách provázela zpívající květina Arnika?

2013

2014

Chráníme zdraví lidí ve střední a východní Asii

Naše úspěšná mezinárodní spolupráce pokračovala expedicemi Kazachstán bez jedů v letech 2013 a 2014. Na vybraných místech v Karagandské, Pavlodarské, Akmolské a Almatinské oblasti jsme nasbírali vzorky půdy, vody a potravin. A jak to dopadlo? **Vážnou kontaminaci těžkými kovy jsme odhalili na řadě dětských hřišť v blízkosti hutí, rtuť zase na řece Nura. Okolí města Ekibastuz je pro změnu zamořeno PCB.** Výsledkem spolupráce s Kazachstánci byla studie shrnující i konkrétní návrhy, jak zajistit ochranu zdraví tamních obyvatel. Podobně Arnika pomáhá ochránářům v Bělorusku, Thajsku a dalších zemích po celém světě.

2015

On-line zbraně proti znečišťovatelům

V roce 2015 oslavila Arnika výročí zprovoznění Integrovaného registru znečišťování novou aplikací Znečišťovatelé pod lupou. Už během prvních pár týdnů od jejího spuštění využily aplikaci Znecištovatele.cz tisíce lidí. K čemu slouží? **S její pomocí si můžete sami vytvořit žebříčky největších znečišťovatelů pro celou Českou republiku, jednotlivé kraje i okolí svého bydliště.** Najdete v ní také informace o tom, jak vypouštěné toxické látky ohrožují vaše zdraví. Letos jsme k ní navíc přidali dva e-learningové kurzy, které vás zdarma naučí třeba to, jak hledat a využívat informace o lokálních zdrojích průmyslového znečištění.

Sněžní levharti zachráněni před zimní olympiádou

Desítky tisíc podpisů pod petici a stovky e-mailů poslaných předsedovi Mezinárodního olympijského výboru loni přispěly k velkému úspěchu v kampani „Zachraňme irbise“. **Poslední dvě stovky kazachstánské populace levharta sněžného žijí nedaleko Almaty v horách Kok-Želju.** Právě toto místo bylo kvůli Zimním olympijským hrám, plánovaným na rok 2022, ohroženo výstavbou megalomanského střediska. **Nakonec se povedlo, biotop irbise developeři ve jménu olympiády nezničí.** Plány na výstavbu ale bohužel ani po tomto rozhodnutí docela nezmizely, a tak v našem úsilí pokračujeme dál.

Labe je konečně v Natuře 2000

Po dlouholetém boji vláda letos konečně zadala Labe od soutoku s Ohří po Děčín mezi naturové lokality. Mnoho let se za rozšíření seznamu evropsky chráněných lokalit Natura 2000 pereme, úspěch je to tedy obrovský. **Arnika i další členové Koalice nevládních organizací pro Naturu 2000 teď mají na své straně evropskou legislativu a postaví jezy na dolním Labi je rázem o moc složitější.** Zbývá to samé prosadit i pro jinou vzácnou lokalitu, která se na seznam zatím nedostala – Slavíkovy ostrovy u Přelouče, jež jsou domovem sedmatřiceti chráněných druhů.

2015

2016

2016

Nenechme se otrávit, volá Arnika

Svůj patnáctý rok uzavíráme s novou kampaní. A je to kampaň přímo hrdinská! Superhrdinka Arnika chrání české spotřebitele před toxickými látkami na jídelním stole, které dopadá pomocí rentgenového spektrometru. **Během chvilky dokáže zjistit obsah olova, kadmia a dalších nebezpečných látek na povrchu hrníčků, skleniček i jiného nádobí. Věříme, že do výrobků přicházejících do styku s jídlem nebezpečné chemické látky nepatří.** Kromě samotného měření a snah o změnu legislativy zahajujeme i spolupráci s výrobci. Jezme bez jedů.

Vítězství v patnáct let trvající kampani na ochranu dolního toku Labe a dalších úspěchů bychom nedosáhli bez pravidelné finanční podpory stovek dárců z celé republiky. Jim patří naše velké poděkování za dlouholetou přízeň.

Pomozte nám i Vy pokračovat v započaté práci. Staňte se pravidelným dárcem spolku Arnika. Přispívejte měsíčním darem 100 nebo 150 korun podobně jako další příznivci Arniky.

Založení trvalého příkazu je snadné. Stačí jen zadat Vaši bance číslo účtu Arniky (290 011 7959 / 2010) a nám poslat na arnika@arnika.org krátký email s informací, že jste se rozhodl(a) pomáhat životnímu prostředí spolu s námi.

Díky za Vaši opakovanou měsíční podporu. Jsou to totiž právě pravidelní dárci, kdo nám umožňuje věnovat se systematicky a dlouhodobě zásadním změnám v ochraně přírody, které jsou často během na dlouhou trať.

Svou pravidelnou měsíční podporou nám umožníte být i nadále silným a nezávislým občanským spolkem.

Arnikum

speciální vydání časopisu spolku Arnika

